

**Ауыл мектебінде ағылшын тілін үйрену :
мәселелері мен келешегі
(мысалы ретінде Шығыс Қазақстан
Облысының Катон Қарағай ауылының
Рыков атындағы орта мектебі).**

**Саниязова Р.Ғ., Рыков орта мектебі,
Катонқарағай ауылы, ШҚО**

1

Астана, 2016

Зерттеу мақсаты: ауылдық мектебінде ағылшын тілін оқыту сипатамаларын анықтау.

ЗАДАЧИ:

1

- Ауыл мектебі жағдайында ағылшын тіліне оқыту процесін тиімді ұйымдастырудың негізгі құрамдас бөліктерін қалыптастыру

2

- Мұғалімдер мен оқушылар тап болатын негізгі проблемаларды және қиыншылықтарды анықтау

3

- Айқындалған проблемаларды шешудің ықтимал жолдарын талдау

ТАҚЫРЫПТЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Қазақстанның білім саласындағы дамытудың басым бағыттарының қамтылуы:

- **Ауылдық мектептерді дамыту**
- **Ауылдық мұғалімдердің кәсіби біліктіліктерін жетілдеру**
- **Ауылдық жастарды сапалы біліммен қамтамасыз ету.**

ЖҰМЫСТЫҢ ӘДІСІ:

- бақылау (Рыков атындағы мектебі)
- сауалнамалау
- фокус-топтар
  - Мұғалімдердің сауалнамалары (орталық мектебі– 18 адам)
  - Оқышулардың сауалнамалары (Рыков атындағы мектеп – 46 адам)
  - Ата-аналардың сауалнамалары (Рыков атындағы мектеп – 74 ата-ана)
  - Мұғалімдермен фокус топтар (орталық мектебі – 12 оқушы)
  - Оқушылармен фокус топтар (Рыков атындағы мектебі – 17 оқушы)

АУЫЛДЫҢ ОБЪЕКТИВТИК СИППАТАМАЛАРЫ:

- **Қаладан қашық орналысуы**
- **Нашар дамыған инфрақұрылымы**
- **Төмен деңгейде компьютерлік және ақпараттық технологиялары жабдықтырындалған**
- **Білім беру саласында, мәдени ресурстарға және кең базалық медициналық қызметтерге шектеулі мүмкіндік**
- **Медициналық және педагогикалық мамандардың жетіспеушілігі**

МЕКТЕПКЕ ДЕГЕН СЕБЕПТЕРІ:

- **Мектептердің ескі инфрақұрылымы**
- **Мектептердің төмен деңгейдегі материалдық –техникалық базасы**
- **Жас мамандардың төмен деңгейдегі қызықтырғыштығы (Жастардың қалаға жылжыуы)**

ҚОРЫТЫНДАҒАНДА:

- Ауыл және қала арасындағы білім саласы бойынша тым қатты айырмашылық.
- Жоғары оқу орындарына түсу барысында ауылдық оқушылар қалалық оқушыларға қарағанда бәсекеге түсе алмайды
- Шетелдік және халықаралық деңгейдегі оқу орындарына түсу үшін ауылдық оқушылардың мүмкіндіктері шектеулі

ШЕШУ ЖОЛДАРЫ :

- **Мемлекеттік деңгейде:**
  - Ауылдың проблемасын шешуге кешеңді көзқарас (инфрақұрылым, білім саласы, медицина)
- **Білім беру департаменттерінің және бөлімдері деңгейінде:**
  - Мұғалімдерге кешенді жүйелі әдістемелік қолдауды қамтамасыз ету
  - Оқытушылардың кәсіби дамуына жәрдемдесу
  - Мұғалімдердің ғылыми зерттеу қызметтерін ынталандыру

ШЕШУ ЖОЛДАРЫ (2):

► Мұғалім деңгейінде

- Біліктілікті арттыру (Оқу процессін үзу және үзбеу)
- Білім беру жүйесінің жалпы көрінісін және басым міндеттерді түсіну
- Оқушылардың пәнге деген қызығушылығын ынталандыру, білім беру қызметін ынталандыру және уәждеу,

ІСТЕРДІҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ:

- **Катон-Карағай ауданы**
- Жалпы ағылшын пәнінің мұғалімдері – 39
- Сұралған - 18
- Білімі – жоғары немесе орта-мамандырылған. Академиялық дәрежесінің болмауы, магистратура дәрежесінің болмауы (Көбісі ағылшын пәнінің мұғалімдері бола тұрып арнайы білім алған, кейбіреулері екінші білім ретінде алған)
- Орташа тәжірибесі – 10 жыл
- Біліктілікті арттыру курстарын өту – жүйелі
- Конференцияға қатысуы – төмен
- Ғылыми жобаларды дайындау - төмен
- Пән бойынша оқушыларды ғылыми жобаларға дайындау – төмен

ЗЕРТТЕУДІҢ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

АУЫЛДЫҚ МЕКТЕПТЕРДЕ АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУ ПРОЦЕСІН ТИІМДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

- **Оқыту тиімді әдістерін иелену**
- **кәсіби даму үшін мүмкіндіктер (тренингтер, семинарлар, конференциялар)**
- **Оқыту ресурстарға мүмкіндіктердің бар болуы (оқулықтарға, көрнекі құралдарға, онлайн ресурстарға, т.б)**
- **Басқа орталықтардағы мектептердің мұғалімдермен ынтымақтастыққа мүмкіншілік пайда болу (тәжірибемен айналасу, ашық сабақтар жүргізу, бірлескен жобаларды арттыру)**

Мұғалімдердің кездесетін негізгі проблемалары мен қиындықтары

- Оқу ресурстарының жетіспеушілігі (шынайы материалдар, көрнекі құралдар, шектеулі рұқсат онлайн ресурстарға)
- Керекті мәселелерді талқылау бойынша басқа ауданның мұғалімдерімен жүйесіз ынтымақтылық

ОҚУШЫЛАРДЫҢ КЕЗДЕСЕТІН НЕГІЗГІ ПРОБЛЕМАЛАРЫ МЕН ҚИЫНДЫҚТАРЫ

- Сағаттың жетіспеушілігі («Егер ағылшын тілі аптасына екі рет оқытылса ...»), «Аптасына екі сағат жетпейді»)
- Табиғи ортаның болмауы («Шетелдіктермен араласу», «Егер американдық сойлесу клубы болғанда»)
- Электрондық ресурстарды пайдалануы қиындыққа туғызу («Кейде сабақ барысында интернеттің болмауы немесе компьютердің толық істемеуі»)
- Техникалық ресурстардың жетіспеушілігі («Сабақтан кейін біз компьютерлік класста қосымша оқығымыз келеді , бірақ ол әрдайым бос емес немесе рұқсат бермейді», «Үйде интернет жүйесі жоқ», «Менде компьютер жоқ»)

ПРОБЛЕМАЛАРДЫҢ ШЕШІЛУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БОЛАШАҚ КЕЛЕШЕГІ

► Мектеп деңгейінде:

- Техникалық базаның жаңаруы, бағдарламалық қамтамасыз ету
- Интернет жүйесінің тиісті деңгейде ұстау
- Оқушыларға тұрақты компьютерлік класспен қамтамасыз ету
- Кәсіби ынтымақтастық аудан мұғалімдерімен (қашықтық және күндізгі түрде)
- мұғалімі біліктілігі мен кәсіби құзырлығын арттыруға қолдау бастамалары

ПРОБЛЕМАЛАРДЫҢ ШЕШІЛУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БОЛАШАҚ КЕЛЕШЕГІ

- ▶ **Мұғалім деңгейінде:**
  - оқыту әдістерін жақсарту жөнінде жұмыстарын жүргізу:
    - Инновациялық әдістемені қолдану
    - Оқушыларға ынталандыру және уәждеу әдістемелерін дамыту
    - Ынтымақтастық орнату аудан және облыс орталығымен оның ішінде оқытушы-лингвисттермен (қашықтық арада)

НЕГІЗГІ ҚОРЫТЫНДЫЛАР

► Мұғалімдер:

- Қазіргі заманғы білім беру жүйесінің талаптарын түсіну
- білім мен дағдыларды дамытуға жақсарту үшін ұмтылу

► Оқушылар:

- Ағылшын тілін үйренуге уәждену
- Ағылшын тілін компьютерлік ақпараттық жүйе арқылы оқуға қызығушылық таныту
- Класс сағатына және де басқа сыныптық шараларға, ғылыми жобаларға қатысу

НЕГІЗГІ ҚОРЫТЫНДЫЛАР (2)

► Ата-аналар:

- Балалардың болашағы үшін білім маңыздылығын толық түсіну
- Балаларға білікті маман беруге асығу
- Оқуға балаларды уәждеу , бірақ балаларға сабағына практикалық көмек көрсетпеу
- Үштілдік білімді толығымен түсіну (Түсіндіру жұмысы қажет)

ҚОРЫТЫНДЫ

**«...Барлығы мектептен басталады. Ал Қазақстан үшін ауылдық мектептен басталады»
Н.Назарбаев**

- **Мұғалім - реформаның негізгі қозғалтқышы.**
- **Білім беру басым міндеттерді шешу үшін жергілікті билік, аудандық және мектеп әкімшілігі, мен оқытушылардың күш-жігерін біріктіру**
- **Әсіресе үш тілде білім саласында, кәсіби педагогикалық білім күрделілігін түсіну.**
- **мектепте мұғалімдер арасында аудан және облыстық деңгейдегі кәсіби ынтымақтастықты нығайту.**

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТ ТІЗІМІ

- [1] Выступление Президента Казахстана Н.А. Назарбаева перед студентами Назарбаев Университета «Казахстан на пути к обществу знаний». Астана, 5 сентября 2012 г.
- [2] Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы. Астана, 2010.
- [3] Закон РК «Об образовании». Алматы: Юрист, 2007.
- [4] Послание Президента Республики Казахстан - Лидера нации Нурсултана Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050»: новый политический курс состоявшегося государства» - http://www.akorda.kz/ru/page/page_poslanie-prezidenta-respubliki-kazakhstan-lidera-natsii-nursultana-nazarbaeva-narodu-kazakhstan
- [5] Using distance education and ICT to improve access, equity and the quality in rural teachers' professional development in western China. International Review of Research in Open and Distance Learning. Volume 9, Number 1, 2008.
- [6] Villegas-Reimers, E. Teacher professional development: an international review of the literature. Paris: International Institute for Educational Planning. 2003.

Назарларыңызға рахмет!

Сұрақтар мен тілектер үшін: raihansan@mail.ru